

R. Af. Nam jure Romano antiquo fœminæ et filii, non personæ sed res erant, unde abjecta et fere servilis eorum conditio: patria vero potestas non in amore et charitate, sed in vi et in timore nitebatur. Ideoque quidquid tyrannidem sapit a christiana charitate abhorret, et ad paganismum retrovergit.

Ideo, cum Evangelica lex fœminæ conditionem relevaverit, maximum, etiam in humanis, civilitatis gradum ascendit.

—Consonat his Trid. Synodus?

R. Af. «Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, et indissolubilem unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor atque perfector, sua nobis passione promeruit, quod Paulus Apostolus innuit, dicens.—Viri, diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, et se ipsum tradidit pro ea, mox subjungens:—Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, et in Ecclesia.» (Ibid.)

—Attamen in antiqua lege jam erant matrimonia?

R. Sed non proprie dicta, cum non essent sacramenta, ideoque S. Syn. ea potius connubia vocavit his verbis: «Cum igitur matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis per Christum gratia præstet; merito inter novæ legis Sacramenta annumerandum, Sancti Patres nostri, Concilia, et universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: adversus quam impii homines hujus sæculi insanientes, non solum perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo, prætextu Evangelii, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, et ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto et verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium jactura.» (Ib.)

Hæc autem nitidissima verba contra errores sæculi XVI, et malesuadam sese appellantem reformationem, et pro nostri temporis grassantibus erroribus dicta videntur.

—Quare hunc tractatum non dicimus de Sacramentis?

R. Quia nec de omnibus sacramentis agendum est, nec

theologico more disserendum de his quæ ad christianam vitam referuntur, sed tantum ex S. Syn. doctrinis.

LECTIO XXII.

DE BAPTISMATE UT POTE CHRISTIANÆ VITÆ JANUA, ET ETIAM DE CONFIRMATIONIS SACRAMENTO.

—Baptisma est janua christianæ vitæ?

R. Af. Nam sine illo cætera sacramenta conferri nequeunt, ita ut nec matrimonium ipsum sacramentum sit: unde baptismus dicitur: «*Janua Ecclesiæ, et janua cœlestis regni*» (1). Nam nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei.» (2)

—Quid de baptismate antiqui nostri canones?

R. Vide supra lect. LXXI, fol. 352-53, *De oblationibus in eo factis*.

—Quid de baptismate S. Synodus?

R. «Sacramentum Baptismi, quod est sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit justificatio...» (Sessio VI, cap. 7.) Nos autem, omissis theologis decisio- nibus, ea tantum quæ practica et disciplinæ canonica propria sunt expendemus.

—Quænam sacramenta character imprimunt?

R. «Si quis dixerit: in tribus sacramentis Baptismo, scilicet Confirmatione, et Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, et indelebile, unde ea iterari non possunt: anathema sit.» (Sessio VII, cap. de Sac. in genere, can. 9.)

—Quænam intentio debet esse in ministro sacramenti?

R. «Si quis dixerit, in ministris, dum sacramenta conficiunt et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia: anathema sit.» (Ib. can. 11.)

(1) S. Thomas, Summa Theol., 3.^a part., q. 69. art. 7: «Utrum effectus baptismi sit apertio januæ regni cœlestis.»

(2) Joan. 3.

—Quænam est aqua cum qua baptismum conferri debet?

R. «Si quis dixerit aquam veram et naturalem non esse de necessitate baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Jesu Christi:—nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto; ad metaphoram aliquam detorsérít: anathema sit.» (Ib. de Baptismo, can. 2.)

—Baptismum est necessarium?

R. «Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.» (Ib., can. 5.)

—Liberum est cuilibet baptizato Ecclesiæ præcepta sequi aut omittere, ut hodierni indifferentistæ dicunt?

R. N. «Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus Sanctæ Ecclesiæ præceptis; quæ vel scripta vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint: anathema sit.» (Ib., can. 8.)

—Potest tamen quilibet adultus recusare quæ ab ipso extorta sunt inscientè dum parvulus erat?

R. N. «Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: et ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna *ad christianam vitam* cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant: anathema sit.» (Ib., can. 14.)

—Nemo autem deberet baptizari nisi adultus, prouti et Christus ipse baptizatus est?

R. N. «Si quis dixerit neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christum baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.» (Ib. de Baptismo, can. 12.)

—Quid parochus tenetur facere erga patrilinos?

R. V. supra in lectione de impedimentis dirimentibus cum de cognatione spirituali.

—Quinam sunt effectus baptismi ex nostris civilibus legibus?

R. 1.º Nemo potest esse Hispanus civis, nec nationalitatis juribus gaudere, quin baptizatus sit, nationalitas enim non nisi christianis et catholicis confertur.

2.º Ideo ad obtinendum publicum quodlibet officium seu ministerium, et præsertim ad academicos gradus et magisterium obtinendos, requiritur attestatio parochi, qua constet postulantes baptizatos esse, non autem tantum exigitur ratione ætatis sed etiam aptitudinis.

3.º Ex nostris Taurinis legibus filius non baptizatus abortivus censetur. (1)

—Quid vero de Confirmationis sacramento?

R. «Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cæremoniam esse, et non potius verum et proprium sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.» (Ib. de Confirmat. can. 1.) (2)

LECTIO XXIII.

MATRIMONII SOLEMNITER CONTRAHENDI FORMA.

—Quid sacramentum matrimonii habet cum christiana vita?

R. Tria sunt bona Matrimonii secundum quod est Ecclesiæ sacramentum, scilicet *proles ad cultum Dei* suscipienda et educanda, fides, prout unus vir uni uxori obligatur, et sacramentum, secundum quod indivisibilitatem habet matrimonialis conjunctio, in quantum est conjunctionis Christi et Ecclesiæ sacramentum.» (Divus Thomas Libro 4 contra gentiles, cap. 78.)

—Quas solemnitates injunxit S. Synodus ante matrimonii celebrationem?

(1) Ordenamos y mandamos que el tal hijo se diga que naturalmente es nacido y que no es abortivo, quando nació *vivo todo*, y que á lo ménos despues de nascido vivió veinticuatro horas naturales y *fué bautizado* ántes que muriese, y si de otra manera nascido murió dentro de dicho término, *ó no fué bautizado*, mandamos que el tal hijo sea tenido por abortivo y que no pueda heredar á sus padres ni á sus madres etc.» (Ley 13 de Toro, que es la 2.ª, tít. 5.º, lib. 10 de la Novís. Recop.)

(2) Cætera de Confirmationis sacramento require in Lect. XVI, fol. 71.

R. 1.º Denuntiationes publicas ad evitanda matrimonia clandestina.

2.º Præsentiam parochi et testium.

3.º Ritum pro matrimoniis secretis seu conscientia.

4.º Sacramenta Eucharistia et Pœnitentia matrimonio pramittenda.

5.º Specialem processum in casibus vagantia et peregrinationis.

—Quenam fuit causa statuendi publicas denuntiationes?

R. Postquam diris verbis matrimonia clandestina et sine consensu paterno inita impetivit, sequitur dicens: «Verum cum Sancta Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse, et gravia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis conjugii ortum habent; præsertim vero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum, priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, et cum ea in perpetuo adulterio vivunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non judicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; idcirco Sacri Lateranensis concilii, sub Inocencio III celebrati, vestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium parochi tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnias publice denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum.» (Sess. XXIV de Ref. matr., cap. 1.)

—Quid postea?

R. «Quibus denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesie procedatur; ubi parochus, viro et muliere interrogatis, et eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provincie ritum.» (Ib.)

—Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio matrimonium malitiose impediri posse si tot præcesserint denuntiationes?

R. «Tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem

parochi, et duobus vel tribus testibus præsentibus, matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denuntiationes in Ecclesia fiant, ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, nisi ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ denuntiationes remittantur: quod illius prudentia et judicio Sancta Synodus relinquit.» (Ibid.)

—«Qui aliter, quam præsentem parochi, vel alio sacerdote, de ipsius parochi seu ordinarii licentia, et duobus vel tribus testibus, matrimonium contrahere attentabunt?»

R. «Eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; et hujusmodi contractus irritos, et nullos esse decernit, prout eos præsentem decreto irritos facit et annullat.» (Ib.)

—Quid ergo contra hujusmodi contraventores?

R. «Insuper parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, et testes, qui sine parochi, vel sacerdote hujusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes graviter arbitrio ordinarii puniri præcipit.» (Ibid.)

—Quotuplici ergo sensu juxta Tridentina decreta nostrasque civiles leges matrimonium dicitur clandestinum?

R. 1.º Ex defectu denuntiationum.

2.º Item parochi legitimi, quamvis sint testes.

3.º Item testium, quamvis adsit legitimus parochus.

4.º Item consensus paterni. (1)

—Quid civiles leges contra hæc matrimonia?

R. Juxta Taurinam legem, quæ est 5.ª, tit. 11, lib. X, Noviss. Recop., durissimis pœnis mulctabantur, quæ reno-

(1) Nitidissimis verbis explicat Partitarum lex clandestina matrimonia, quæ ibi vocat *casamientos ascondidos*. «La primera es cuando los facen encubiertamente e sin testigos, de guisa que non se pueden probar.

La segunda quando non demandan la novia á su padre ó á su madre ó á los otros parientes que la han en guarda, nin le dan sus arras ante ellos, nin les facen las otras honras que manda Santa Eglefia.

La tercera es quando non lo facen saber concejamiento en aquella Eglefia onde son parrochianos. Ca para no ser el casamiento fecho encubiertamente ha menester que antes que los desposen diga el clérigo en la Eglefia.» (P. 4.ª, tit. 3, ley 1.ª)

vata fuerunt in Matritensibus Curiis, anni 1563, eodem fere tempore quo S. Syn. contra clandestinas nuptias agebat. Nam illis durissimis legibus impositæ fuerint confiscationis, ostracismi, seu exilii a regno, pœnæ, quin capite plecebantur si in patriam reddirent. Pater etiam poterat delinquentes filios exheredare.

Hæ tamen duræ leges jam non vigent, nam confiscationis pœna, ex constitutiva lege, jam prorsus in oblivionem relegata fuit, et ex codicis pœnalis regulis matrimonia clandestina mitioribus punitioibus coercentur.

—Quænam sunt hæ pœnæ?

R. Præter eas quas infra dicemus in sequentibus lectionibus, cum de impedimentis sermo fiet, notari debent duo, quæ de parochis loquuntur cum de matrimoniis illegaliter initis agit, vel ex dolo, vel cum impedimento. (Lib. 2.^o, tit. 12.)

—Quid de matrimonio dolo vel vi inito?

R. Si parochus dolo assistere cogatur conjugati correctionali reclusionione puniuntur; si vero vi vel metu incuso reclusionione quæ dicitur minori. (1)

—Quid de parochis qui interest matrimonio vetito a civili lege vel cum impedimento canonico?

R. Severissime punitur mulcta 100 ad 1000 aureorum seu scutatorum (2).

—Quid de spondentium vel nubentium conversatione Tridentinæ leges?

(1) Art. 398. «El que en un matrimonio ilegal pero válido, segun las disposiciones de la Iglesia, hiciere intervenir al párroco por sorpresa ó engaño, será castigado con la pena de prision correccional (de 7 meses á 3 años). Si le hiciere intervenir con violencia ó intimidacion, será castigado con la de prision menor» (4 á 6 años).

(2) Art. 403. «El eclesiástico que autorizare matrimonio prohibido por la ley civil ó para el cual haya un impedimento canónico no dispensable, será castigado con las penas de confinamiento menor y multa de 50 á 500 duros.»

«Si el impedimento fuere dispensable las penas serán destierro y multa de 20 á 200 duros.»

«En uno y otro caso se le condenará por via de indemnizacion de perjuicios, al abono de los costos de la dispensa mancomunadamente con el cónyuge doloso.»

«Si hubiese habido buena fe por parte de ambos contrayentes, será condenado por el todo.»

R. Præterea eadem Sancta Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent.» (Ib.)

—Quis debet matrimonium benedicere?

R. «Statuitque benedictionem a proprio parochis fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso parochis, vel ab ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel privilegio non obstante.» (Ib.)

—«Quod si quis parochus, vel alius sacerdos, sive regularis, sive sæcularis sit, etiamsi id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine, licere contendat, alterius parochiæ sponso sine illorum parochi licentia matrimonio conjugere, aut benedicere ausus fuerit?»

R. «Ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab ordinario ejus parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur.» (Ib.)

—Quid de inscriptione in parochialibus libris?

R. V. supra Lect. XLVI, fol. 212.

—Debent sponsi ad sacramentum matrimonii accedere aliis sacramentis muniti?

R. «Postremo Sancta Synodus conjuges hortatur, ut antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, et ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ provinciæ aliis, ultra prædictis, laudabilibus consuetudinibus, et cæremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri Sancta Synodus vehementer optat.» (Ib.) (1)

—Quid vero de matrimoniis vagorum?

(1) Ad horum evulgationem sic disposuit S. Syn. pro illis temporibus.

«Ne vero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diocesium parochialibus ecclesiis, idque in primo anno quam sæpissime fiat; deinde vero quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post tringinta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.» (Ib.)

R. «Multi sunt qui vagantur, et incertas habent sedes, et ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam et plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt. Cui morbo cupiens Sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coerceant.» (Ib.)

—Possunt parochi hos vagantes et peregrinos nubere inconsulto ordinario?

R. N. «Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et re ad ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.» (Ib.)

—Quid vero de exteris et peregrinis?

R. Eadem est regula ac pro vagis, unde horum causa matrimonio præviæ cum difficiles sint et periculis obnoxia ab ordinario debent expediri?

—Quomodo acquiritur domicilium?

R. Plura de hoc dubio resoluta videntur ex Constit. Bened. XIV ad Archiep. Goan., anno 1746, *Paucis ab hinc annis*, quæ quidem hæc habet: «Verum hac in re non alio pacto responderi potest nisi quod antequam matrimonium contrahatur spatio saltem unius mensis, ille qui contrahit habitaverit in loco ubi matrimonium celebratur.»

Attamen non sufficit residere alicubi, per spatium unius mensis recreationis gratia, nec detentus in custodia, nec dolose mutare domicilium ad obtinendum illum finem, sed hoc facere recto animo ibi manendi. (1)

Unde hac existente sine dolo nec incommodo etiam ante mensem domicilium vel quasi domicilium acquiritur. (2)

(1) Ex resolutione Sac. Congr. Conc. nuper edita die 28 Aug. anni 1864, hoc spatium temporis, non intelligitur *præscriptive*, id est taxative, sed *præsumptive*. Nec sufficit inscriptio in tabulis municipalibus (*empadronamiento*), hæc enim tantum ad actus civiles datur. Ita in ephemer. latinis. *Acta ex iis excerpta* etc., vol. 1.º fol. 129 et seq.

(2) Hæc est praxis apud Matritum et alias populosas civitates, dummodo sine dolo fiat, nam leges non favent dolo; sicque in Matritensi Rota ex nupera resolutione litis strepitosa, quæ ortum habuit in Hispali, ubi præcipites nuptiæ raptimque fiebant in parochia quadam exempta, anno 1828.

—Quid vero de matrimoniis secretis quæ *conscientiæ* dicuntur?

R. De his accurate egit Benedictus XIV in Constit. sua *Satis vobis*, lata die 17 Nov. anni 1741, quæ in his casibus consulenda.

—Quid ergo hæc enciclyca erga solemnitates præliminares in hoc casu?

R. «Hunc porro in scopum «ut personarum matrimonium secreto contrahere petentium diligens inquisitio fiat, an scilicet ejus qualitatis, gradus et conditionis sint quæ id probe exposcant, an sint sui, aut alicui juris, aut filii familias, quorum nuptiæ patri juste dissentienti sint invisa (Nb. pro infra dicendis) an res sit de personis ecclesiasticis, etiam in minoribus ordinibus constitutis, pensiones et beneficia ecclesiastica obtinentibus?»

—Quid erga ministrum matrimonii secreti?

R. «Volumus ad id munus deputari parochum alterius ex contrahentibus, quem notitia personarum, experientia et diuturnus rerum usus quovis sacerdote extraneo peritiorum effecisse præsumuntur.» (Ib.)

Potest tamen *ex gravi impellente causa* alius sacerdos *probitate et doctrina* ornatus eligi.

—Ubi inscribitur hoc matrimonium?

R. «Celebrato autem matrimonio indilate a parocho vel alio sacerdote coram quo initum est, exhibeatur Episcopo illius scriptum documentum cum nota loci et temporis testiumque qui celebrationi interfuerunt.»

Hæc ab Episcopo notantur in libro, qui ab ipso magna cura et secreto servatur.

—Quid de hujus libri conservatione?

R. «Hujusmodi liber pro matrimoniis secretis apposite compactus, clausus et sigillis obsignatus in vestra Episcopali cancellaria caute erit custodiendus.» (Ib.)